

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní pravopisné jevy

- psaní **i/y** po obojetných souhláskách
- psaní **u/ú/ů** ve slovech
- **zdvojené** souhlásky
- skupiny **bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně**
- předpony **s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-**
- předložky **s/se, z/ze**
- tvary osobního zájmena **já**
- psaní **i/í** v různých tvarech **zájmen** (ji-jí, naši-naší, vaši-vaší)

Psaní i/y po obojetných souhláskách:

1. v předponě = y/ý pouze v předponě
v y-/v ý-
2. v kořenu = vyjmenovaná slova
3. v příponě = většinou i/í, výjimku tvoří jen několik případů ve vyjmenovaných slovech

4. v koncovce:

- u podstatných jmen = řídíme se vzory
- u přídavných jmen = řídíme se druhy
- u sloves v přičestí minulém = shoda
podmětu s přísudkem
- v osobních koncovkách = vždy i/í

Doplňte i/y a odůvodněte pravopis:

v-lézt, v-set, žv-kat, hlavolam-,
řůžem-, pros-l-, děti se smál-,
žen- v-skal-, muži rokoval-,
děvčata štěbetal-, vynos-me
to, drz-, ciz-, hloup-m-, oni
vyhrál-, my to nevěděl-

Psaní u/ú/ů ve slovech:

- ú** - na začátku slov (*úl, úroda*)
 - po předponě (*neúroda, vyústit*)
 - na začátku druhé části složeniny (*trojúhelník, pravoúhlý*)
 - v citoslovcích (*cukrú, hú, vrkú*)
 - v přejatých slovech (*kúra, fúze, skútr*)
- !!! ve slově ocún !!!**

ů

- uvnitř slova (*dům, vůz, hůl*)

- v koncovkách podst. jmen (2., 3. p.)

(*stromů, nožů, krocanům, větrům*)

a přídavných jmen přivlastňovacích

(*manželův, dědečkův*)

- v zakončení příslovcí (*domů, dolů*)

u - v běžných českých slovech

- v přejatých slovech s příponou **-u r a**
(*literatura, kultura, brožura*)

Doplňte u/ú/ů:

z-částnit se, pr-kaz, cukr-, invent-ra,

pomerančová k-ra, sk-tr, bez-čelný, Petr-v, bl-za,

pravo-hlý, do dol-, dlouhá t-ra, strukt-ra

Zdvojené souhlásky:

- řídíme se tím, jak bylo slovo utvořeno
(*roz/zlobil se, od/dálit, nej/jasnější, rac/ci*)

Pozor na výslovnost! Může dojít ke zkreslení významu:

r a c i / r a c c i

n e j a s n ě j š í / n e j j a s n ě j š í

Skupiny bě-, vě-, pě-/ bje-, vje, mě/mně

- řídíme se stavbou slova: jestliže kořen slova začíná na **j e** a slovo se skládá z předpony **o b** - nebo **v** -, píše se skupina **b j e** , **v j e**
- ve skupině **p ě** vždy jen **p ě**
- při psaní skupiny **m ě / m n ě** tvoříme slovo příbuzné (*rozumně - rozumný, samozřejmě - samozřejmý, rozuměl - rozumí apod.*)

Předpony s- /se-, z- /ze-, vz- /vze-:

- směr dohromady, pryč, dolů = **s - / s e -**
- směr vzhůru = **v z - / v z e -**
- ve všech jiných případech se píše předpona **z- / z e-** (ve smyslu stát se nějakým, dokončení děje)

Doplňte a odůvodněte:

- *koumat*, - *končit*, - *hromáždít*, - *létnout*, - *klíčit*,
- *pívat*, - *hlédnout*, - *hnílý*, - *práva*

Předložky s/se, z/ze:

- ve spojení s 2. pádem : **z/ze**
- ve spojení se 7. pádem: **s/se**

Tvary osobního zájmena j á:

- 2. a 4. pád: **m ě (m n e)**
- 3. a 6. pád: **m n ě (3. p. - m i)**

Psaní i/í v různých tvarech zájmen:

- pomáháme si ukazovacími zájmeny

*Podal **jí** (té) ruku. Na **naší** (té) zahradě.*

*S **naším** (tím) psem. Znáám **vaši** (tu) dceru.*

*Podíval se do **jejích** (té) očí. **Jejich** (těch)
dům stál pod kopcem.*

Použitá literatura:

DOLEJŠÍ, P. *Nebojte se češtiny!* Humpolec: JAS, 2000.

SOCHROVÁ, M. *Český jazyk v kostce.* Havlíčkův Brod: FRAGMENT, 1996.